

(ii) බුදුනිමි සතු පුරිසදම්ම සාරටී ගුණය ස්මතු වන ආකාරය

★ බුදුන් වහන්සේ දෙවරම් වෙහෙරෙයි වැඩ සිටින විට ලොව බලද්දී අභිංසකගේ මව පුතු සොයා යන බව දැන අංගුලිමාල ආනන්තරිය පාසකර්මයෙන් මුදවා ගැනීම.

★ එදවස් බුදුහු දෙවරෙමෙහි වෙසෙමින් මා ගිය කළ ඔහුට සෙත්වෙයි.

★ බුදුන් වහන්සේ අංගුලිමාල සොයා යද්දී ගොන් රක්තා මිනිසුන් සොරා පිළිබඳව විස්තර කිරීම.

“මහණ එමඟට නොයා ඒ මඟ අගුල්මල් නම්.... සොරැක බුදුහු ඔවුන් තුන් යලක් කියතුදු නොබැණ නැගී වැඩියෝ.

“මේ මහණ මැරුව මැනැවයි.”

“බුදුන් පස් පස් ලුහු බදියි.”

“බුදුහු මම සිටියෙමි. තෝ ද සිටියි. වදාළො.

“මෙතැන් තැන් පටන් ගෙන පව් නොකරමි.

තොපගේ මියුරු කපා අසා යැයි.”

නැතහොත්

(i) සරල විරිත - සරල විරිතෙන්

“ගුත්තිල ඇඳුරු සඳ” } පද්‍ය 1- 13 දක්වා
“දෙදෙනම ඉද දෙපිට” } මහපියුම් / ගී විරිත

★ රස ජනනය වන පරිදි අවස්ථෝචිතව විරිත් වෙනස් වන අවස්ථා

- කන්කලු වෙණ නද ඇසුමෙහි ලොබිනේ...
- දිය දිය ගොස පල කෙරෙමින් සැපැමිණි...
- රූ රැසේ අදිනා ලෙසේ අත්

(පද්‍ය 14-32 සොළොස්මත් විරිත / පෙද විරිත) පද්‍ය 33- 34 සවිසිමත් විරිත නුපුත් සඳ විරිත)

(ii) අවට රැස්වුවන්ගේ ස්වභාවය වර්ණනා කිරීම.

“සතොස් කරන විණා නද ඇසුමට”

“අසන රිසින් නයි කැල ඔසලෝයා”

“නිති නිරිදුගෙ රැකවලෙහි නියුත්තෝ.....

“පන්සිල් විණා නද පසු බැස්සු

(ලකුණු 15යි)

(04) (i) උග්ගසේන අභියෝග ජය ගත් ආකාරය

“ලදොත් ජීවත්වෙමි, නොලදොත් මියෙමියි.” කියා මාරාන්තික උපවාසයක යෙදී ඇයව ලබා ගැනීම

“ගැල් රකිනවුගේ පුත, කුමක් නොදන්නාහුගේ පුත කිය කියා නළුවියි.”

“තොප ගිය මැනව, හුන මැනව.”

“ඇගේ බැවුම් පලවා මමත් ශිල්ප උගනිමි.”

“මෙතනට සත් වන දවස් මම ශිල්ප දක්වමි.”

උග්ගසේන සිටු පුත්‍රයා හුණදඬු අඟ දී පිළිසිඹියා පත් රහත්ව හුණ දණ්ඩෙන් බැස පියා බුදුන් ළඟට ගොස් පසඟ පිහිටුවා වැදගෙන මහණ කරන්න ආරාධනා කළහ.

(ii) භාෂාව හසුරුවා ඇති ආකාරය

★ අවස්ථෝචිතව සංවාදයෙන් ඉදිරිපත් කරන සිද්ධි නිරූපණය

“මේ හැම මා අරභයා කවු ද?

එසේය අනික් කාට කියමි ද?

තොප ගිය මැනව හුන මැනව.

උපමා භාවිතය

- අවකස්පනයෙන් සැදූ හසු රැන අල්වා ඇදි ඇදි සේ දුවන්නා සේ”.....

- පැසුණු ගොයම් මුල් වුවා සේ.....

නැතහොත්

(i) වනය විසින් ගම යට කර ගැනීම.

- සිලිඳු අතින් ආරච්චිත්, ප්‍රනාන්දුත් මරණයට පත් ව ගෙවල් පාළු වී යාම.

★ නැංවොහාමී දරුවන් සමඟ ඇගේ ගමට යාම නිසා එම ශක්තිමත් නිවස ද කැලයට යාම.

- “එක පහරට එක දවසින් එහි තිබුණ ගෙවල් හයෙන් එකක් නැති විය. විසි පස් දෙනෙක් වූ පිරිසෙන් හත් දෙනෙක් ම නැති වූහ.”

★ ආරච්චිගේ ගෙයි වාසය කිරීමට කෙනෙකු නොවූ හෙයින් එය කැලයට ඇරිණ.”

(ii) පුංචි මැණිකාගේ වරිත නිරූපණය

- පුංචි මැණිකා තම පියාට මෙන් ම තම ස්වාමියා වූ බබුන්ට ද ආදරය සෙනෙහස දක්වීම.

- පුංචි මැණිකා බවුන් එනතුරු බලා සිටියාය.”

- පුංචි මැණිකාගේ කලබල නැති ගතියක් සාන්ත යටහත් පහත් ගතියක් නිසා කවුරුත් ඇට පිය කළාය.

- පුංචි මැණිකා බබුන් සොයා හිර ගෙදරට ගිය අවස්ථාවේ පුංචි මැණිකා හිරපල්ලාගෙන් තොරතුරු විමසූ අවස්ථාව

- පුංචි මැණිකා අභියෝග හමුවේ ඉවසීමෙන්, අධිෂ්ඨානශීලීව මුහුණ දුන් ආකාරය

(ලකුණු 15යි)

(05) උචිත රූපකාර්පය යෙදීම

- ★ බාල අවධියේ සිට ම රට දූය පිළිබඳ හැඟීමකින් යුතුව යුතුකම් ඉටු කිරීමට උත්සාහ දැරීම.
 - නිදහස මහ මුහුදක් වේ.”
 - එහි උල්පත පුත නුඹ වේ.”
 - ජාතිය රන් විමනක් වේ.
 - ආගම මිණි පහනක් වේ.
- ඔහු මෙලොවට පහළ දෙවි
 රජෙකැයි සලකනු මැනවි
 මෙහි යෙදී ඇති පද රූපකාර්පය සහිත යෙදුමය.
 (ලකුණු 10යි)

(06) භාෂාභීය පැදි පෙළේ කව්‍යාලංකාර යෙදීම.

- ★ අප්තෝපදේශ සහිත සාම්ප්‍රදායික යොදුම් බහුලව යොදා තිබීම.
- ගොඩැල්ලේ තරම දැනගෙන ලීඳ කපනු
 දුවන මුවන් දක නොදමන් නෙළුව පලා
- ★ පාදාන්ත එළි සමය යොදා තිබීම.
- ගැලපෙන නිදසුන් ලියා තිබීම.
- ★ උපමා යොදා තිබීම
- “එක් උනදාට උක් දණ්ඩේ පැණි සේමායන කවි නිදසුනකි.
- ★ විධික්‍රියා පද සහිත වියරණ විදි යොදා ගැනීම
- “ලීඳ කපනු,
 උඩ පනිනු
 කද බඳිනු
 කල් හරිනු”
- ★ ප්‍රශ්නාර්ථ යෙදුම් භාවිතය
- රන් විමනේ සිටි මුක් දුක නැති වෙද්ද ...
 යන කවිය
 (ලකුණු 10යි)

(07) සිංහබාහු නව ලොවක් අපේක්ෂා කළ ආකාරය

- ★ මහ වන මැදක, ගිරි ලෙනක ගෙවන ජීවිතය එලක් නොමැති බව.
- “සිත නොම සැනසේ හිදිනට මෙ ලෙසේ
 දිවි හිමියෙන් මෙ ලෙනේ...”
- ★ පියතුමා හා අන් අය අතරෙහි වෙනස දැකීම.
- “පියතුමගේ ගත නැරඹූ කල සිත කුහුලින් ඉතිරෙන්තේ.....
- ★ ඔබ දෙදෙන මා සමග නොආවොත් යන්ට වේ ඔබ දමා මෙ ලෙනේ....
- අදාළ වෙනත් උදාහරණ ද යොදා ගත හැක.
 (ලකුණු 10යි)